

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ У XX СТ.

Керівник – Кучерепа Микола Михайлович, кандидат історичних наук, професор, професор кафедри історії України та археології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Член спеціалізованої вченої ради з історії України, музеєзнавства і пам'яткознавства при Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки, член редакційних колегій фахових журналів, редактор видання «Україна – Польща: важкі питання». Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня (2008), Грамотою Верховної Ради України (2018), Почесною грамотою Міністерства культури і мистецтв України (2004), почесними грамотами керівних органів області та університету, багатьма медалями, дипломами та іншими відзнаками.

Електронна адреса: kucherepa.mikola@eenu.edu.ua; kucherepa44@gmail.com

ORCID <https://orcid.org/>

Напрями наукових досліджень: українсько-польські відносини у міжвоєнний період (1921–1939 рр.) і в роки Другої світової війни.

Основні наукові роботи: опубліковано понад 300 наукових праць, у т. ч. чотирнадцять монографій, три навчальні посібники:

1. Кучерепа М. М. Волинське українське об'єднання (1931–1939 рр.) / Микола Кучерепа, Руслана Давидюк. Луцьк : Надстир'я, 2001. 420 с.: іл.

2. Кучерепа М. М. Історія Волині: 1939–1941 рр. Навч. посібник. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2006. 456 с.: іл. 112 с.

3. Кучерепа М. М. Українські національні партії на Волині (1921–1939 рр.) : Ч. 1: монографія; Ч. 2 : Документи і матеріали / Микола Кучерепа, Ярослав Цецик. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. Ч. 1 : 314 с.; Ч. 2: 318 с.

4. Кучерепа М. «Волинський експеримент» воєводи Г. Юзевського // Проект «Україна».

Галичина та Волинь у складі міжвоєнної Польщі (Колективна монографія). Харків: Фоліо, 2017. С. 111–131. Колективна монографія.

5. Кучерепа М. М. Захисники працюючого люду: профспілки у Волинському воєводстві в 1921–1939 рр. : монографія : у 2-х ч. / Микола Михайлович Кучерепа, Станіслав Германович Щєблюк. 2-е вид., переробл. і доповн. Луцьк : Вежа-Друк 2019. 588 с., іл.

Наукове керівництво кандидатськими дисертаціями:

1. Вісин В. В. Радянський режим у Волинській області (вересень 1939 – червень 1941 рр.) (1997).

2. Давидюк Р. П. Історія виникнення і діяльності Волинського українського об'єднання (1931–1939 роки) (1998).

3. Мартинюк Я. М. Становлення та діяльність органів місцевого самоврядування на Волині (1919 – 1939 рр.) (2001).

4. Вісина Т. М. Український кооперативний рух у Волинському воєводстві в 20–30-х роках ХХ ст. (2002).

5. Милуць В. І. Державна влада і православна церква на Волині у другій половині 40-х – 50-і роки ХХ ст. (2002)

6. Галуха В. Л. Комасація у Волинському воєводстві (1921–1939 рр.) (2008).

7. Суцук О. П. Радянська карально-репресивна система: 1944–1953 рр. (за матеріалами Волинської області) (2009).

8. Бойко В. О. Українська РСР в Організації Об'єднаних Націй (1945–1964 рр.) (2013).

9. Понедєльнік Л. А. Літературно-мистецьке життя Волині міжвоєнного періоду (1921–1939 рр.) (2016)

10. Мухаровська А. О. Діяльність Державних комісій щодо обліку збитків, заподіяних нацистськими загарбниками господарству і населенню у Волинській і Ровенській областях (2016).

11. Щєблюк С. Г. Профспілковий рух у Волинському воєводстві в 1921–1939 рр. (2016).

АНОТАЦІЯ

Історія українсько-польських відносин у ХХ ст. належить до тих проблем історичної науки, які вважаються не повністю вивченими. Відсутні спеціальні роботи, у яких би комплексно розглядалися складні і суперечливі процеси взаємин двох народів. Недостатньо вивчені сторінки спільної історії дають можливість деяким політичним силам спекулювати на цьому, набувати собі

дивіденти. Розробка теми на науковому рівні усуває такі можливості, дозволяє будувати відносини між Україною і Польщею, між сусідніми народами на правді і об'єктивному відтворенні спільної історії, ознайомленню з нею широким верством громадськості. Зусилля школи спрямовуються на розробку недостатньо вивчених проблем українсько-польських взаємовідносин.

Представники школи беруть активну участь у наукових конференціях, семінарах, з'їздах. На цьому шляху впливовими стали міжнародні наукові семінари «Україна – Польща: важкі питання», координатором і керівником яких став проф. М. М. Кучерепа. Загалом було проведено тринадцять семінарів, у кожному з яких брали участь по 30–40 істориків з України, Польщі, США, Німеччини. Здійснений обмін інформацією, поглядами і оцінками дозволив окреслити сучасний стан досліджень проблематики, узгодити спільні підходи, а також створити підстави для узгодження розбіжностей та протилежних версій інтерпретації подій і формулювання висновків.

В роботі школи важливе місце посідають інші форми наукової роботи. Під керівництвом М. Кучерепи у 1997–1999 і 2006–2008 рр. за кошти держбюджетного фінансування досліджувались наукові теми «Українсько-польські відносини на Волині (20–40-і роки ХХ століття)», «Документація жертв міжнаціонального польсько-українського конфлікту в 40-х роках ХХ століття». Продовженням польсько-українських семінарів є діяльність під керівництвом М. Кучерепи лабораторії «Центр українсько-польських досліджень», створеної в університеті у листопаді 2006 р.

Продовжується активна співпраця з науковцями України, Польщі, Німеччини та ін. країн.

ОСНОВНИЙ ДОРОБОК

Авторська концепція українсько-польських відносин у ХХ ст. є суттєвим внеском в українську історіографію.

Реальним здобутком діяльності школи є публікація 11 томів „Польща – Україна: важкі питання”, котрі містять доповіді, матеріали дискусій, схвалені узгодження й розбіжності, а також хронологію подій 1939–1945 рр. на Волині і в Галичині. Ці матеріали заповнюють прогалину в історії українсько-польських стосунків періоду Другої світової війни і можуть використовуватися в підготовці істориків, політологів, соціологів, фахівців з міжнародних відносин. Окрім того, семінари

сприяли формуванню групи молодих істориків, заохочених до дослідження польсько-українських взаємин у ХХ ст.

Представниками школи написані численні статті у фахових виданнях України та Польщі, видано 14 монографій, 6 посібників, понад три десятки тематичних наукових збірників, проведено 39 міжнародних наукових конференцій, захищено 11 кандидатських і дві докторські дисертації, два проєкти за кошти держбюджетного фінансування.

ПРЕДСТАВНИКИ

Вісин Валентин Васильович – доктор історичних наук, професор, професор кафедри професор кафедри права Луцького національного технічного університету.

Електронна адреса: visynvv@gmail.com

Напрями наукових досліджень: історія України, історія кооперативного руху в Україні і Польщі, теорія та історія держави і права.

Основні наукові роботи: опубліковано 67 наукових праць, зокрема:

1. Вісин В. В. Український кооперативний рух у Волинському воєводстві (20–30-ті роки ХХ століття) : монографія / Валентин Васильович Вісин, Тетяна Миколаївна Вісіна. Луцьк : ЛНТУ, 2014. 174 с.

2. Вісин В. В. Кооперативний рух на Волині у другій половині ХІХ – першій третині ХХ ст. : монографія / Валентин Васильович Вісин. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 440 с.

3. Вісин В. «Свій до свого, по своє»: кооперативний рух на Волині й Галичині у міжвоєнний період / В. Вісин // Проект «Україна». Галичина та Волинь у складі міжвоєнної Польщі / В.Вісин, Р. Голик, В. Голубко та ін.; авт-упоряд. М. Р. Литвин. Харків : Фоліо, 2017. 444 с. С. 226–247.

4. Вісин В. Освітня діяльність українських кооперативних організацій у Волинському воєводстві в 20-х роках ХХ ст. / В. Вісин // Вісник Львівського торговельно-економічного університету / [ред. кол.: С. Д. Гелей (гол. ред.), В. К. Баран, С. П. Качараба та ін.]. – Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2016. – Вип. 14. – 146 с. (Гуманітарні науки). – С. 95–100.

5. Вісин В. Г. Юзевский и украинская кооперация Вольни / В. Вісин // Nowy Prometeusz: Numer jedenasty / Czerwiec 2018. Warszawa : Dom Kaukaski w Polsce. Studium Europey Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, 2018. S. 107–128.

Давидюк Руслана Петрівна – доктор історичних наук, професор кафедри історії України Рівненського державного гуманітарного університету.

Електронна адреса: davrus63@gmail.com

Напрями наукових досліджень: громадсько-політичне життя українців в умовах Другої Речі Посполитої, історія української політичної еміграції, історія Волині.

Основні наукові роботи:

1. Давидюк Р. П. З поляками за Україну: Наддніпрянська еміграція в суспільно-політичному житті міжвоєнної Волині. Монографічне видання. Рівне : ПП ДМ, 2014. 176 с.

2. Давидюк Руслана. Українська політична еміграція в Польщі: склад, структура, громадсько-політичні практики на території Волинського воєводства: монографія. Львів ; Рівне : Дятлик М., 2016. 704 с.

3. Давидюк Руслана. Українська політична еміграція у Другій Речі Посполитій як вислід війни і революції / Велика війна 1914–1918: витоки, характер, наслідки: Монографія / Наукова редакція проф. С. С. Троян. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. С. 373–390.

4. Руслана Давидюк. Політичні вбивства як інструмент боротьби радянських спецслужб з уенерівською еміграцією // Europa Orientalis. Studia z dziejów Europy Wschodniej i państw Bałtyckich. 8 (2017). Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. S. 101–115.

5. Давидюк Руслана. Начало вольнской карьеры Г. Юзевского: первые 100 дней в зеркале «Украинской нивы» // Nowy Prometeusz. Numer 12. Grudzień. Studium Europey Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa, 2018. S. 115–128.

Мартинюк Ярослава Миколаївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри інженерної педагогіки, психології та українознавства Луцького національного технічного університету.

Електронна адреса: mart.sn@ukr.net

Напрями наукових досліджень – історія становлення та діяльність інституту місцевого самоврядування на Волині, історія українсько-польських відносин

Основні наукові роботи: опубліковано 56 наукових праць, зокрема:

1. Мартинюк Я. М. Підтримка освіти органами територіального самоврядування на Волині у міжвоєнний період / М. Я. Мартинюк // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія. Вип. 23. Збірник

наукових праць / За заг. ред. проф. О. А. Мельничука. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2015. С.75-79.

2. Мартинюк Я. М. Підтримка освіти та медицини органами територіального самоврядування на Волині у міжвоєнний період / Я.М. Мартинюк // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. Вип. 42. С. 72–75.

3. Мартинюк Я. М. Структура сільського самоврядування на Волині в Другій Речі Посполитій / Я. М. Мартинюк // Український селянин: Зб. наук. праць / За ред. А. Г. Морозова. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, 2015. Вип. 15. С.69-71.

4. Мартинюк Я. М. Джерельна база дослідження становлення та діяльності інституту місцевого самоврядування на Волині у міжвоєнний період / Я. М. Мартинюк // Інтелігенція і влада. Серія : Історія. Зб. наук. праць. Випуск 32. Одеса: «Астропринт», 2015. С.369-380.

5. Мартинюк Я. М. Участь органів самоврядування у розбудові міст Волинського воєводства / Я. М. Мартинюк // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Історичні науки : збірник наукових праць / за ред. проф. М. М. Шитюка. № 2 (40), листопад 2015. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2015. С.50-54.

Вісина Тетяна Миколаївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри економічної теорії та міжнародної економіки Луцького національного технічного університету.

Електронна адреса: visyn.v@ukr.net

Напрями наукових досліджень:

Зовнішньоторговельна діяльність та політика України, кооперативний рух на Волині, українсько-польські відносини.

Основні наукові роботи: опубліковано 45 на-укових праць, зокрема:

1. Український кооперативний рух у Волинському воєводстві в 20–30-х роках ХХ ст.: джерельна база дослідження // Збірник наукових праць «Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії» Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 13. Рівне: Рівненський університет, 2008. С.108–111.

2. Земське сприяння розвитку місцевого господарства Правобережної України на початку ХХ ст. // «Актуальні проблеми українського державотворення. В. Липинський в теорії та історії українського

державотворення». Науковий збірник / Матеріали міжвузівського наукового семінару, м. Луцьк, 30 жовтня 2009 р. Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2009. С. 29–41.

3. Політичні та соціально-економічні умови розвитку українського кооперативного руху на Волині у 20-х роках ХХ ст.// Українське державотворення: проблеми і сучасність: Збірник наукових праць. Випуск III. / Ред. кол.: Р. П. Карпюк, О. І. Кушпетюк [та ін.]. Луцьк: ЛІРоЛ, 2009. С. 43–52.

4. Кооперативні традиції у пропагандистській діяльності Ревізійного союзу українських кооперативів у 20–30-х роках ХХ ст. // Вісник Львівського інституту економіки і туризму. Львів. інст-т. економіки і туризму; [редкол.: І.О.Бочан та ін.]. Львів: ЛІЕТ, 2010. № 5. С. 61–67.

5. Українська молочарська кооперація на Волині та її зовнішньоекономічна діяльність у 20–30-х роках ХХ століття / II Міжнародна науково-практична конференція «Перспективи та пріоритети розвитку економіки України та її регіонів», м. Луцьк, 7–8 жовтня 2010 р. Луцький національний технічний університет. // Економічні науки. Серія «Економічна теорія та економічна історія». Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Випуск 7 (28). Ч. 1. Луцьк, 2010. С. 66–73.

Понедельнік Лариса Анатоліївна – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України та археології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Електронна

адреса:

Ponyedyelnik.Larisa@eenu.edu.ua

Напрями наукових досліджень: історія України та Волині, історія українсько-польських відносин, історіографія, українська культура, історико-краєзнавчі дослідження Волині

Основні наукові роботи: опубліковано понад 50 наукових праць, зокрема:

1. Понедельнік Л. А. Товариство «Рідна хата» у боротьбі за збереження національно-культурних традицій на терені Холмщини і Підляшшя / Українці Холмщини і Підляшшя: історична доля, духовна і матеріальна культура впродовж віків: Зб. наук. праць / За заг. ред. М. М. Кучереги. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня» – РВВ «Вежа» Волин. націон. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. С. 356–367.

2. Понедельнік Л. А. Видавнича справа політичних партій та громадських організацій міжвоєнної Волині. Історичні студії Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2012. № 8. С. 45–51.

3. Понедельник Л. А. Архітектура міжвоєнної Волині (1921–1939 рр.) (на прикладі центру Волинського воєводства – міста Луцька). Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. Budapest, 2014. II (4), Issue 23. P. 31–35.

4. Понедельник Л. А. Волинський ренесанс // Л. А. Понедельник // British Journal of Science Education and Culture. – London : University Press, 2014, No 1. (5) (January–June). – P. 124–129.

5. Понедельник Л. А. Розвиток Волинського воєводства в контексті світової і вітчизняної архітектури у 1921–1939 рр. Zamojsko-Wołyńskie zeszyty muzealne. – Zamość ; Луцьк : Muzeum Zamojskie w Zamościu ; Волинський краєзнавчий музей в Луцьку, 2014. С. 67–79.

Степанюк Софія Миколаївна – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії України та археології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Електронна адреса: Stepanyuk.Sofiya@eenu.edu.ua

Напрями наукових досліджень: історія українсько-польських відносин, культурне життя українців і поляків у міжвоєнний період.

Основні наукові роботи: : опубліковано 14 наукових праць, зокрема:

1. Кучерепа С. М. (Степанюк С. М.). Польський театр на Волині. Луцьк: ВМА «Терен», 2005. 116 с.

2. Степанюк С. М. Діяльність Волинського українського театру (1928–1939 рр.). Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Випуск 17: Українсько-польсько-білоруське сусідство: ХХ століття / НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича; голова редколегії Ярослав Ісаєвич, упорядн. Микола Литвин, Василь Футала. Львів, 2008. С. 320–327.

3. Степанюк С. М. Аматорські театральні колективи та сценічні постановки на території Волинського воєводства. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Історичні науки. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2010. № 1. С. 70–177.

4. Кучерепа М., Степанюк С. Радянський тоталітарний режим на Волині (1939–1941 рр.). *Вересень 1939 у долі держав та народів. Війна, репресії, пам'ять:* наук. зб. / упорядник і наук. ред. М. М. Кучерепа. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. С. 145–173.

5. Кучерепа М., Степанюк С. Етнічні та демографічні зміни у Волинському воєводстві у 1921–1939 рр. *Вісник Львівського університету. Серія історична.* Спеціальний випуск. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. С. 184–196.

Щеблюк Станіслав Германович – кандидат історичних наук, директор коледжу технологій, бізнесу та права Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Електронна адреса: ctbl-eenu@meta.ua

Напрями наукових досліджень: історія українсько-польських відносин, профспілкове життя волинян у міжвоєнний період.

Основні наукові роботи: : опубліковано 14 наукових праць, зокрема:

1. Кучерепа М. М. Щеблюк С. Г. Захисники працюючого люду: профспілки у Волинському воєводстві в 1921–1939 рр. : монографія : у 2-х ч. / Микола Михайлович Кучерепа, Станіслав Германович Щеблюк. 2-е вид., переробл. і доповн. Луцьк : Вежа-Друк 2019. 588 с., іл.

2. Щеблюк С. Г. Роль профспілок у соціальному захисті волинян у 1918–1939 рр. Літопис Волині : всеукр. наук. часопис. Ч. 9 / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. С. 86–91.

3. Щеблюк С. Г. Соціально-економічне становище Волині у 1919–1939 рр. – передумова формування профспілкового руху. Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць. Київ, 2012. Вип. 56 (№ 1). С. 63–67.

4. Щеблюк С. Г. Нормативно-правові підстави діяльності профспілок у Волинському воєводстві в міжвоєнний період. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету. Історичні науки. Луцьк, 2015. С. 44–52.

5. Щеблюк С. Г. Становлення та діяльність профспілкових організацій у Волинському воєводстві у 1921–1939 рр. Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць. Київ, 2016. Вип. 105. С. 56–60.

